

Råd och Anvisningar

(RoA) A - Prov RETRIEVER

10 April 2008

Innehåll

Kvalificeringsklass (KKL)	2
Förberedelser	2
Bedömningsanvisningar (KKL)	2
Elitklass (EKL)	3-8
Förberedelser	3
Startordning	4
Provets genomförande	5-6
Bedömningsanvisningar (EKL)	7-9
Apporterna kategoriseras	9
Förslag på domarbok	9

Kvalificeringsklass (kkl)

FÖRBEREDELSE

- Vid utskick av PM till deltagarna i kkl ska bifogas RoA för deltagare på A-Prov.
(*Dokument: Instruktioner till deltagare på A-prov eller praktisk jakt*)
- Prislista ska upprättas och tillställas tjänstgörande kommissarie, som kan vara en av de ordinarie apportörerna.
- Det är en fördel om tjänstgörande domare känner till marken. Domare skall ha minst behörighet B/A.
- Är antalet provhundar färre än tre ska ytterligare minst två hundar finnas i omedelbar närhet. Det kan vara ordinarie apportörer, men även hund som tillhör domaren. Dock bör inte domaren medföra egen hund om han/hon har tre hundar till bedömning. Antalet provhundar per domare bör inte överstiga tre.
- I nära anslutning till provhundarna ska finnas en erfaren apportör som kan skickas på skadeskjutna fåglar som enligt domarens bedömning hamnar för svårt för kkl-hundarna.
- Inledningsvis får hunden vara kopplad, tills domaren bedömer att den har tillräcklig stadga.
- Skadad eller bandagerad hund: Observera regelverkets § 3 I provet får ej deltaga. ”Hund som har oläkta sår, visar hälta, har vattensvans eller annan fysisk skada som kan nedsätta dess arbetsförmåga”. Informera domaren som har ansvar för att provet genomförs enligt gällande bestämmelser.
- Förtydligande angående dressyrhjälpmedel: I regelverkets § 13 Anvisningar för hundförare står ”Dressyrhjälpmedel” som hunden kan förknippa med olust eller aga är ej tillåtna under ”provet”. Observera att detta inte innefattar handikapphjälpmedel, t.ex. krycka, som förare otvetydigt behöver för att kunna ta sig fram i provmarken.

BEDÖMNINGSANVISNINGAR KKL

- I denna klass bör viss hänsyn tas till ekipagets bristande rutin vid provformen. Råkar hunden göra ett snubbelbyte eller halvknalla i inledningen ska det inte behöva fälla ekipaget, i synnerhet inte om hunden i övrigt visar god följsamhet och lydnad och dessutom växer med uppgiften under provets gång. Om ekipaget är störande för jakten utgår det dock genast ur provet.
- För att kunna tilldelas **Godkänd** krävs att vilt fällts i hundens omedelbara närhet och i dess åsyn. *Dock utan att utsätta den för ”viltregn”*. Hunden bör totalt utföra minst fem (5) apporteringar som även bör innefatta skadat vilt. Apporteringsavstånd och apportering av "runners" anpassas för klassen.

- Till skillnad från ekl är kkl inte en konkurrenssklass. Hunden ska dock visa att den kan arbeta tillsammans med andra hundar under jakten. Under skyttet ska den vara lugn, tyst och uppmärksam på fallande vilt. I sökarbetet ska den kunna hållas inom anvisat område och inte störa ojägad mark.
- Det händer att domaren dömer en kkl-hund ihop med en hund som går sitt praktiska prov. Observera dock skillnaden i kravnivå mellan kkl och praktiskt prov. För att bli godkänd i kvalificeringsklassen ska hunden visa goda förutsättningar för att delta i ekl på A-prov, medan det praktiska provet är championatsmeriterande.

Elitklass (ekl)

FÖRBEREDELSE

- Provplats ska ej annonseras ut i Apportören eller på nätet på grund av risk för jaktsabotage.
- Inför varje prov ska kommissarien tillse att prislistor, katalog upprättas och diplom förbereds. Vidare ska stewards utses som ser till att rätt hundar kommer under bedömning i rätt ordning och för rätt domare.
- Picking-up ekipage måste finnas tillgängliga från provets början. De ska tillhöra stället ordinarie apportörer.
- EKL skall alltid dömas av minst två domare. Då man använder domarpar, skall, minst en i varje par, ha behörighet A
- Varje domare/domarpar ska ha en särskild markör, dvs. en person med stor erfarenhet av fågeljakt som gör en skiss över området och där ritar in nedslagsplatserna för dött och skadat vilt.
- Varje domare/domarpar, steward och picking-up-ekipage ska vara försedd med komradio.

Provedare/domare ska ha planerat jakten tillsammans med jaktledaren och då särskilt beaktat:

- Beräknat antal fällt vilt. Domarna informeras om hur många apportter varje hund kan få, relaterat till förväntad vilttillgång.
- Antal såtar under jaktdagen.
- Vilka såtar som kan utnyttjas vid provet.
- Provhundarnas placering i terrängen vid de olika såtarna.

De tjänstgörande domarna ska noga diskutera arbetsfördelningen avseende:

- Vad under jakten respektive domare ska hålla uppsikt på.
- Vem som skickar hundar.
- Vem som tar emot inlevererat vilt från hundförarna.
- Skyttarna informeras om att de eventuellt ska utse en ”gun’s choice”, alltså den hund som tilltalar dem mest som apportör.

STARTORDNING

- Startordningen bestäms genom lottdragning, som sker vid samlingen, och deltagarna förses med nummerlappar.
- I grundomgången kallas deltagarna enligt denna startordning. Hundarna prövas gruppvis i nummerordning enligt de nummer de blivit tilldelade.
- En grundomgång med förväntat normal vilttillgång, innebär minst 3 apporteringar per hund. Hos första domarparet sker två apporteringar och hos det andra domarparet en apportering. I undantagsfall då man misstänker att vilttillgången är dålig kan man bestämma att varje domarpar endast ska se en apportering var.
- Domarna ska med hjälp av sina stewards försäkra sig om att rätt hundar finns med i linjen. Hund med lägst startnummer, enligt lottad startordning, ska vara på domarens högra sida.
- Om första omgången består av två apporteringar var och hund nr 1 misslyckas med sin första apport skickas hund nr 2. Lyckas hund nr 2 få in apporten (= eye wipe), får den ändå gå först på nästa apport. Det är inte rättvist att ge en hund två förstachanser i följd och den andra hunden två andrachanser.
- Om första omgången består av bara en apport per hund och hund 1 misslyckas och hund 2 lyckas med en eye-wipe, ska den eventuellt andra skjutna fågeln erbjudas till de andra domarna. Hund 1 och 2 utgår och två nya hundar kallas in.
- Efter grundomgången, när alla hundar prövats av båda domarparen/domarna, konfererar domarna om hundarnas insatser. De hundar som inte begått något gravt fel (som alltså fortfarande har chans till 1: a pris) placeras i en grupp och prövas i fortsättningen för sig. Gruppen med belastade hundar får det antal apporteringar som behövs för att kunna säkerställa ett kvalitetspris. Observera att en ”ren” hund inte ska matchas mot en hund som är belastad med ett gravt fel. Den numeriska startordningen bör följas inom varje grupp.
- Ingen hund blir utslagen innan den bedömts av två domare, med undantag för hund som gjort diskvalificerande fel. Konferera dock alltid med domarkollegan.
- Om man har ett antal apporteringar kvar på slutet så kan man bibehålla startordningen men ändå välja apporteringar så att de som fått ett antal svåra apporteringar får något enklare och vice versa. *Detta för att få ett bra bedömningsunderlag.*

PROVETS GENOMFÖRANDE

- Provet försiggår under en hel dags jakt.
- Vid en större, driven jakt kan man välja att pröva hundarna på varannan sått. Diskutera innan med jaktledaren hur detta bäst kan lösas, liksom med apporteringsansvarig. På de såttar som utnyttjas för provet bör ordinarie apportörer vara medvetna om att de måste ta hänsyn till provhundarna.
- Varje hund ska bedömas av två domare, tillsammans eller var för sig, såvida hunden inte dessförinnan gjort ett diskvalificerande fel.
- Man bör eftersträva att döma i par. Fördelen med detta är att den ena domaren kan gå fram för att se vad som händer, hur hunden arbetar, och kanske kontrollera med skyttarna var viltet har fallit. Under skottlossning fördelar man uppgifterna så att man har koll på förare och hundar. Är hundarna tysta och stadiga? Påverkar förarna sina hundar osv.?
- Under en driven jakt kan det hända att domaren måste lämna en grupp hundar för att gå iväg med de hundförare som står på tur för att skicka från en annan position. De hundar som lämnas kvar utan uppsikt ska då vara kopplade.
- Skicka provhundar på vilt som anses möjliga att finna. Man ska slutföra en uppgift. Om man börjar skicka en hund på en apport ska ännu en hund skickas om den första misslyckas. Man måste alltid skicka två hundar. Om man inte avser att skicka fler hundar ska domare därefter gå ut i området och kontrollera om viltet finns där. Man ska då endast leta i det område man anvisat för hundföraren. Därefter överlämnas uppgiften till picking-up-hund. När domare går ut för att leta får inga hundar lämnas obebakade och okopplade.
- Finns det endast en hund kvar i provet och inga andra hundar kan sändas, får en hund provas ensam för att få tillräckligt bedömningsunderlag.
- Vid drivna fåglar placeras hundarna så att de ges så goda chanser som möjligt att kunna markera, dvs. de bör stå på avstånd från skyttarna. Rätt placering vid en driven sått är A och O för att få bästa bedömningsunderlag.
- Man bör sträva efter att skicka hund omgående, då man noterar skadat vilt som bedöms möjligt att finna.
- Hunden bör skickas från den position varifrån den markerat fågeln. Om fågel faller så att förare och domare har svårt att se hunden i sitt arbete bör hunden ändå skickas direkt. Först därefter flyttar sig domaren och hundföraren snabbt till en bättre position. Det ger hunden bättre möjlighet att lösa uppgiften som en markering.
- Om föraren inte själv markerat nedslagsplatsen för det fallna viltet ska domaren ge tydliga anvisningar om vart hunden ska skickas.
- Domarna bör, om möjligt, be skyttarna att inte skjuta över hunden när den är ute och apporterar.

- Under en jakt där vi är inbjudna kan vi av naturliga skäl inte styra skyttet och jakten. Här kommer domarens sunda förnuft in. Man bör undvika att skicka under pågående skytte om det inte rör sig om markering och skadad fågel. Långa dirigeringar på död fågel kan vänta till efter avslutat skytte.
- Under den första omgången bör hundarna få tillfälle att apportera vilt som skjutits av "den egna" skytten. Hamnar fågel mycket nära en hund, hämtas den av domaren eller lämnas till den andra domaren för provning. Fåglar som ligger döda helt öppet har väldigt litet värde som bedömningsunderlag och bör plockas upp för hand. Eventuellt kan vissa sådana apporteringar användas för längre dirigeringar.
- Utnyttja apportering genom att erbjuda den andra domaren vilt som skjutits för dina hundar. Signalera tydligt, t.ex. med höjd käpp eller över radio. God kommunikation mellan domarna är ett måste, bl.a. för att undvika att två hundar skickas samtidigt på samma vilt.
- Hund ska apportera det vilt som den skickats på, såvida inte föraren fått besked att hunden kan hämta vilket vilt som helst. Om annat vilt råkar finnas i hundens väg och apporteras ska hunden skickas på nytt. Likaså om det skjuts ett vilt som hamnar framför nosen på hunden, i linje med den apport som hunden skickats på. Om en specifik apport anges av domaren ska annat vilt som tas av misstag ej räknas in som apporterat vilt.
- Skadat vilt ska apporteras direkt. Om startande hund är ute på annan apport ska picking-up-hund skickas. Föraren av picking-up-hunden bör gå närmare och undvika att vissla och störa den hund som provas.
- Dött vilt lämnas under skottlossning för att ge möjlighet att i första hand skicka hunden på skadat vilt.
- När ett antal hundar har misslyckats att finna ett skjutet vilt ska inte domarna leta efter det förrän alla domare är överens om att inga fler hundar i linjen ska skickas.
- Slutgiltigt antal apportering avgörs av domarna. Ett riktmärke är sex – sju apportering för hund som genomför hela provet, apporteringarna får då inte vara alltför lätta utan ge ett ordentligt bedömningsunderlag.
- Finalomgång för de hundar som fortfarande har chans till ett förstapris och eventuellt cert/ck. Döms av samtliga domare. Undvik att i detta läge "stänga böckerna"! Har alla domare sett hundarna så bör man kunna fatta ett beslut innan man behöver stänga böckerna. Det kan dock finnas skäl att skilja två utomordentligt duktiga hundar åt med en extra apportering och stängda böcker. Har domarna bestämt sig för att stänga böckerna ska detta informeras om direkt, och inte komma som en förklaring i efterhand.
- Man ska stoppa ett prov i tid. Driver man provet för långt finns det risk att man kommer att slå ut alla hundarna.
- Hundarna bör inte skickas på fågel om fara för hundens säkerhet föreligger. T.ex. över alltför höga/riskfyllda staket, ut på osäkra isar, över trafikerade vägar etc.

BEDÖMNINGSANVISNINGAR EKL

- Verklig viltfinnarförmåga ska prioriteras vid bedömningen.
- Bra markeringsförmåga är av största vikt hos en retriever för att minimera risken att störa vilt i markerna. Idealiskt är att hunden, utan stöd av föraren, går rakt på nedslagsplatsen och apporterar. En bra viltfinnare ska inte behöva lita till sin förare för att finna fågeln. Han bör emellertid vara lydig och svara på förarens signaler när så krävs. Hundar som visar viltfinnarförmåga och initiativ bör placeras före de hundar som måste dirigeras till viltet. Den bästa hunden synes vanligen kräva minst hjälp och får det svåra att se enkelt ut.
- Föraren får inte vidröra hunden när ekipaget står på pass eller går i linjen på en trampjakt. Om föraren tar i hunden i avsikt att lugna den eller hindra den från att knalla, betraktas det som att hunden de facto knallar (diskvalificerande fel). Om hunden knallar men genast stoppas på kommando betraktas även det som ett diskvalificerande fel.
- Under en walk-up ska hunden gå fot utan att behöva extra kommando av föraren. Vid drivna fåglar ska hundarna vara stilla, de får enbart röra sig för att kunna markera bättre. Idealet är en hund som inte kräver någon som helst uppmärksamhet från sin förare, och som är lugn och helt tyst såväl på pass under den drivna jakten som vid fotgående på en walk-up.
- En eye-wipe innebär att hunden finner ett vilt som en annan eller andra hundar misslyckats på. Detta under förutsättning att de tidigare skickade hundarna varit på nedslagsplatsen. Om så ej är fallet räknas det inte som en eye-wipe, utan de först skickade hundarna belastas för annat gravt fel, t.ex. dålig markeringsförmåga, dålig dirigerbarhet, dålig kontroll.
- Om den först skickade hunden misslyckas på en apport är inte avsikten med att skicka hund nr två i första hand att jämföra hundarnas förmåga att klara just den apporten, utan att kontrollera om där finns något vilt, dött eller skadat. Det arbete som hund nr två utför bör bedömas för sig.
- Om ett skadat vilt löper undan och den först skickade hunden inte lyckats ta hem det, bör hund nr två och följande hundar tillåtas att starta närmare nedslagsplatsen. Detta gäller även första hunden om denne inte haft chans att markera viltet. Om en hund inte visar intresse att ta an löpan efter en runner bör den kallas in direkt och bedömas därefter.
- Om fler hundar prövas på en runner måste dessa hundar bedömas i relation till vilken ordning de prövats.
- Den först skickade hunden bör kallas in ganska snabbt om den inte kommer till området. Om man låter en hund som ej utför ett acceptabelt arbete jobba för länge, så minskar möjligheten att finna fågeln om den skulle vara vid liv. Det är lätt att förledas tro att fågeln nog inte är där och minska tiden för nästa hund som skickas. Om man sedan efter en kort stund kallar in den hunden och går ut och finner fågeln, har man inte gett den hunden rättvis behandling.

- En hund som blir eye-wipad på ett dött vilt gör ett gravt fel. Detta gäller även en hund som misslyckas som "first dog down" på en runner, förutsatt att den markerat och skickats direkt. Den har ju därigenom haft största möjliga chans att hitta fågel. Men en hund, som inte haft möjlighet att markera en runner och som skickas efter att viss tid passerat, visar ändå kapacitet om den tar an löpan, även om den inte lyckas finna runnern. Den behöver då inte belastas med ett gravt fel, förutsatt att runnern inte hittas av en annan hund i linjen.
- Snabb apportering och snabb inleverering är det ideala. En hund som lägger ner en fågel för att få ett bättre grepp bör inte bestraffas för hårt. Observera dock att det inte får handla om slarvigt apportgrepp eller ett upprepat beteende.
- Föraren ska inte behöva slita viltet ur munnen på hunden.
- Allt vilt ska undersökas efter tecken på hård mun. En fågel som har yttre skador har sällan fått det pga. hunden utan t.ex. vid fallet eller om hunden behövt dra ner fågel ur ett snår. En hund med hård mun skapar kross-skador som inte syns visuellt. Det är med andra ord endast genom att känna på fågel som detta kan avgöras. Om osäkerhet råder huruvida fågel skadats av skottet, nedslaget eller hunden, frias hunden. Förare bör ges möjlighet att känna på skadat vilt, men domarens beslut är slutgiltigt.
- Bra apportering bör utnyttjas, och domaren bör även i början av provet inte tveka att skicka på fåglar som ställer lite krav på hundarna. Den första apporten kan visa sig vara en vinnrapport.
- Hunden ska lyda på visselsignal. Högljudd korrigerande eller hundens namn är att betrakta som högljudd handling. Signaler utan effekt är lika med dålig kontroll eller utom kontroll.
- Var inte alltför snabb att döma ut hunden för "förföljande av vilt". Hunden ska få "testa" om vilt är oskadat. Om den förföljer någon meter är acceptabelt innan den återgår till rätt uppgift.
- En hund som skickas på apport ska hållas under observation hela tiden, ända tills den lämnat av viltet till föraren!
- Man ska föra bok över varje apport. Apporterna kategoriserar beroende på svårighetsgraden och utförandet. Observera dock att det är lätt att missbedöma svårighetsgraden. En bra hund får allt att se enkelt ut!

Antijaktgrupperingar

- Då dessa gruppers egentliga syfte är att skapa uppmärksamhet kring sina aktioner, bör strategin vara "locket på".
- Gå inte ut med förhandsreklam om proven i lokala media.
- Lägg inte ut vägbeskrivning på Internet och använd inte "Jaktprov" på vägschilderna.
- Kom ihåg att i alla sammanhang framhålla den lagstadgade nytta hundarna gör vid eftersök på skadat och skadeskjutet vilt samt deras betydelse för att hålla jaktetiken på en hög nivå.

- Se till att reglerna för utsättning av vilt följs till punkt och pricka.
- Utse någon i funktionärsstaben till ”diplomat” som kan föra klubbens talan om något inträffar och som har förmågan att inte låta sig provoceras. Lika viktigt är det att lugna eventuella upprörda känslor bland provdeltagare och åskådare.
- Gör överhuvudtaget ingen stor sak av eventuella incidenter.
- Försök att inte vara ensam vid konfrontation med sabotörerna, de uppträder vanligen minst två tillsammans.
- Tag bort eventuella vapen.
- Läs igenom Svenska Jägareförbundet handling ”Att hantera jaktsabotage”.

Apporterna kategoriseras enligt följande:

- A+** en exceptionell apport (t.ex. en löpa på en runner eller en mycket väl utförd, svår apport).
- A^o** (”nock up”) hunden löser uppgiften på ett övertygande sätt.
- A** en väl utförd apport, oavsett svårighetsgrad. Svårighetsgraden bör dock noteras.
- A^o** (”nock down”) det finns smärre anmärkningar på utförandet.
- A-** hunden gör inga grava fel, men får in apporten med vissa besvär.
- B** inkluderar ett gravt fel av något slag. Hunden kan inte få ett 1:a pris med en B-apport.
- E** innebär ett diskvalificerande fel, och hunden hamnar på 0 pris.

Omgång.	1:a		2:a		3:e		4:e		5:e	
Apport.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Hund NR.										
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										